

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
01.09.2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна робота у сфері зайнятості населення

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2014-2015 навчальний рік

Робоча програма «Соціальна робота у сфері зайнятості населення» для студентів за напрямом підготовки «Соціальна робота»

Розробники: Н.Є. Тимошенко, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Протокол від «28» серпня 2014 року №9

Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
_____ (Т.Г. Веретенко)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
СОЦІАЛЬНА РОБОТА У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ

напрямок підготовки 6.130102 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

(освітньо-кваліфікаційний рівень *«бакалавр»*)

за вимогами кредитно-модульної системи

Київ 2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

« ____ » _____ 2014 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту людини

протокол № _____ 2014 р.

Учений секретар _____ Т.В. Мельніченко

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

СОЦІАЛЬНА РОБОТА У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ

напряму підготовки 6.130102 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

(освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»)

за вимогами кредитно-модульної системи

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної
роботи,

протокол № 9 від 29 серпня 2014 р.

завідувач кафедри _____ Т.Г. Веретенко

Київ 2014

УДК 37.013.42

ББК 74.6 6я73 + 60.9я73

Т 76

Соціальна робота у сфері зайнятості населення : робоча навчальна програма / авт.-укл. : Наталія Євгенівна Тимошенко. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 43 с.

Автор-укладач: Тимошенко Наталія Євгенівна, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Навчальна програма курсу “Соціальна робота у сфері зайнятості населення” розроблена за вимогами кредитно-модульної системи. Програма містить опис предмета навчального курсу, тематичний зміст модулів дисципліни, структуру залікового кредиту, теми семінарських занять, питання для самоконтролю, завдання для самостійної роботи, вказівки та варіанти для вибору теми індивідуального навчально-дослідного завдання, рекомендації щодо виконання ІНДЗ з критеріями оцінки робіт, методи оцінювання знань студентів, розподіл балів, що присвоюються студентам, питання для підсумкового контролю, список основної та допоміжної літератури, пропонованої для вивчення курсу.

БК 74.6 6я73 + 60.9я73

© Тимошенко Н.Є.

© Київський університет імені Бориса Грінченка

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

Змістовний модуль I

Змістовний модуль II

Змістовний модуль III

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Соціальна робота у сфері зайнятості населення»

V. Плани семінарських занять

VI. Завдання для самостійної роботи

VII. Індивідуальна науково-дослідна робота (навчальний проект)

VIII. Система поточного та підсумкового контролю

– *Тест до модуля I*

– *Тест до модуля II*

– *Тест до модуля III*

IX. Методи навчання

X. Методичне забезпечення курсу

XI. Питання до іспиту

XII. Рекомендована література

основна

додаткова

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Соціальна робота у сфері зайнятості є невід'ємною стороною соціального захисту різних соціальних груп і категорій населення. Її вирізняють свої особливі форми, методи роботи, соціальні технології, сфери соціального впливу.

Право на працю належить до основоположних прав людини. Повноцінна реалізація цього права створює необхідні передумови для потреб та інших невід'ємних прав (на достатній життєвий рівень, відпочинок, охорону здоров'я та медичну допомогу, освіту тощо) не лише тієї людини, яка працює, та її родини, а й опосередковано усіх членів суспільства.

Ситуація на ринку праці є узагальнюючою характеристикою перебігу соціально-економічних процесів у суспільстві. Стабільна ситуація на ринку праці, можливості повної продуктивної зайнятості — важливі складові соціальної безпеки на всіх рівнях: людини, суспільства, держави. В умовах реформування країни, становлення ринкових відносин мільйони людей потребують соціальної допомоги і захисту. За цих обставин особливого значення набуває організація і продуктивна реалізація соціальної роботи у сфері зайнятості населення і безробіття. Зауважимо, що соціальна робота включає не тільки практичну діяльність із надання допомоги, підтримки, соціального захисту населення, а і теорію, загальноосвітній процес в області соціальної роботи. Кожен із цих компонентів містить знання, вміння, засоби систематизації знань, а також їх засвоєння з метою вирішення соціальних проблем різних груп і верств населення. Особливо це має відношення до фахівців у галузі соціальної роботи.

Ця програма містить поділ на залікові кредити, змістові модулі, розрахунок бюджету часу на лекції, семінарські заняття, самостійну й індивідуальну роботу, критерії оцінювання знань та умінь згідно з вимогами кредитно-модульної системи підготовки фахівців, список основної та додаткової літератури.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Соціальна робота у сфері зайнятості населення» є нормативним документом КУ імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою соціальної педагогіки та соціальної роботи на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Соціальна робота у сфері зайнятості населення», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання

навчальних досягнень студентів.

«Соціальна робота у сфері зайнятості населення» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу.

Метою викладання дисципліни є аналіз проблем працевлаштування населення в Україні та виокремлення можливих шляхів їх вирішення, вивчення студентами основних положень соціальної роботи у сфері зайнятості та оволодіння знаннями та навичками щодо здійснення соціальної роботи у цій сфері.

Завдання дисципліни:

- ✓ визначити чинники проблем на ринку праці;
- ✓ розкрити сутність сучасних теорій зайнятості;
- ✓ ознайомити студентів з формами та методами соціальної роботи у сфері зайнятості та формувати вміння їх використовувати у майбутній практичній діяльності;
- ✓ ознайомити майбутніх фахівців з напрямками роботи державних центрів зайнятості та соціальних установ щодо сприяння працевлаштуванню та ефективній зайнятості;
- ✓ розкрити роль фахівця соціальної сфери у подоланні безробіття та вирішенні проблем соціально незахищених верств населення у сфері зайнятості.

В результаті вивчення курсу «Соціальна робота у сфері зайнятості населення» студент повинен **знати:**

- стан безробіття, його причини та форми;
- сутність механізму саморегулювання та функціонування ринку праці як взаємозв'язану дію його елементів: попиту, пропонування, ціни, конкуренції, резервування праці, трудової мобільності;
- основні напрями діяльності відповідних установ з працевлаштування різних соціальних груп;
- технології впливу на ринок праці;
- основні проблеми пов'язані із зайнятістю жінок, інвалідів, молоді, окремих категорій населення та шляхи їх вирішення.

Після опанування курсу студенти мають володіти **уміннями:**

- застосувати одержані знання для розробки технологій соціальної роботи у сфері зайнятості;
- формувати навички щодо застосування інноваційних технологій у сфері зайнятості;
- аналізувати структуру зайнятості населення та класифікувати безробітних за різними ознаками;
- проводити профорієнтаційну роботу;
- організаційно вирішувати питання щодо пошуку роботи для різних соціальних верств населення;
- оволодівати способами відкритого професійного мислення, при якому засвоюється все доцільне із досвіду соціальної роботи.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Соціальна робота у сфері зайнятості населення" завершується складанням іспиту.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: «Соціальна робота у сфері зайнятості населення»

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 Змістових модулів: 3 модулі Загальна кількість годин: 144 Тижневих годин: 4	Галузь знань <i>1301 «Соціальне забезпечення»</i> Назва напрямку: <i>6.130102 «Соціальна робота»</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i>	Обов'язковий Рік підготовки: 4 Семестр: 8 Аудиторні заняття: 48 годин з них Лекції (теоретична підготовка): 22 год. Семінарські: 20 год. Індивідуальна робота: 6 год. Контрольні заходи: Модульний контроль: 6 год. Самостійна робота: 54 год. Самостійна робота з підготовки до іспиту: 36 год. Вид контролю: іспит

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарські	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Самостійна робота з підготовки до іспиту	Підсумковий контроль
Змістовний модуль I. Теоретичні основи зайнятості населення									
1.	Ринок праці та зайнятість населення			4	2	1	9		
2.	Безробіття як проблема соціально-економічного розвитку			2	2	1	9		
	<i>Разом:</i>	44	12	6	4	2	18	12	2
Змістовний модуль II. Діяльність установ з працевлаштування									
3.	Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні			4	2				
4.	Інноваційні технології в діяльності державної служби зайнятості			2	2	1			
5.	Надання соціальних послуг громадянам у сфері зайнятості			2	4	1			
	<i>Разом:</i>	50	18	8	8	2	18	12	2
Змістовний модуль III. Соціальна робота у сфері зайнятості з різними соціальними групами									
6.	Надання соціальних послуг громадянам з працевлаштування			2					
7.	Особливості роботи центрів зайнятості з молоддю			2	2				
8.	Проблеми працевлаштування осіб з обмеженими можливостями			2	2				
9.	Сприяння працевлаштуванню окремих категорій населення			2	4	1			
	<i>Разом:</i>	50	18	8	8	2	18	12	2
	Всього годин:	144							

III. Програма

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

«Теоретичні основи зайнятості населення»

Лекція 1-2. Ринок праці та зайнятість населення (4 год.).

Ринок праці, його сутність, особливості та функції. Обсяг і характер сукупного попиту та сукупної пропозиції – головні фактори рівня й структури зайнятості. Споживчі та державні витрати, чисті приватні інвестиції, чистий експорт як основа економічного механізму регулювання зайнятості населення. Інституційна підсистема регулювання зайнятості та інститути ринку праці. Сутність активної політики на ринку праці. Засоби, форми й методи участі державної служби зайнятості у реалізації політики зайнятості. Профнавчання безробітних, залучення їх до оплачуваних громадських робіт, підприємництва. Сутність пасивної політики зайнятості. Матеріальне забезпечення безробітних, системи допомоги по безробіттю та соціальної допомоги безробітним, їх різниця. Зайнятість населення та її регулювання. Концепції повної, продуктивної, ефективної, раціональної зайнятості. Види та форми зайнятості.

Основні поняття теми: ринок праці; сукупний попит; сукупна пропозиція; активна політика зайнятості; засоби активної політики зайнятості; професійне консультування безробітних; професійна інформація; професійний відбір; зайнятість населення; повна зайнятість; продуктивна зайнятість; ефективна зайнятість; раціональна зайнятість.

Семінарське заняття 1. Сучасні теорії зайнятості (2 год.).

Лекція 3. Безробіття як проблема соціально-економічного розвитку (2 год.).

Зайняте та незайняте населення. Економічне активне й економічно пасивне населення. Критерії та ознаки віднесення осіб до безробітних. Сутність безробіття. Функції та форми безробіття, їх ознаки. Типи безробіття та його соціально-економічні наслідки. Рівні безробіття. Залежність ВВП від рівня безробіття. Соціально-психологічні наслідки безробіття.

Основні поняття теми: безробітні; безробіття; плинна (хронічна) форма зовнішнього прояву безробіття; прихована форма зовнішнього прояву безробіття; застійна форма зовнішнього прояву безробіття; фрикційне безробіття; інституційне безробіття; структурне безробіття; повна зайнятість; циклічне безробіття; сезонне безробіття.

Семінарське заняття 2. Активна політика зайнятості на ринку праці (2 год.).

Підсумковий модульний контроль (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II
«Діяльність установ з працевлаштування»

Лекція 4-5. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні (4 год.).

Рекрутингові, аутстафінгові, аутсорсингові агентства та агентства по працевлаштуванню. Місце і роль державної служби зайнятості у системі державного управління. Основні функції державної служби зайнятості. Трудове посередництво як функція державної служби зайнятості. Зміст таких функцій державної служби зайнятості, як розвиток інформаційних систем ринку праці, управління програмами регулювання ринку праці, управління допомогою по безробіттю, управління регуляторними діями. Організаційна структура державної служби зайнятості. Взаємозв'язок між функціями і структурою суспільних служб зайнятості. Діяльність Київського молодіжного центру праці. Соціальне підприємництво – ефективний механізм вирішення соціальних проблем.

Основні поняття теми: рекрутинг; аутстафінг; аутсорсинг; біржа праці; функції державних служб; посередництво у працевлаштуванні (трудове посередництво); розвиток інформаційних систем ринку праці; управління програмами регулювання ринку праці; управління системою допомоги по безробіттю; управління регуляторними діями; рівні державної служби; соціальне підприємництво; соціальні підприємці.

Семінарське заняття 3. Професійні цінності у діяльності фахівців державної служби зайнятості (2 год.).

Лекція 6. Інноваційні технології в діяльність державної служби зайнятості (2 год.).

Поняття «інновація», «інноваційна діяльність» та «інноваційний менеджмент». Зв'язок трансформації державної служби зайнятості зі змінами соціально-економічного розвитку держави. Вплив глобалізації економіки, свободи переміщення капіталів, товарів, послуг, робочої сили та швидких темпів технологічних змін у сфері виробництва на підвищення інноваційних вимог до компетентності та професіоналізму персоналу служби зайнятості. Управління невизначеністю. Зовнішні та внутрішні загрози функціонуванню державної служби зайнятості. Основні напрями інноваційної діяльності державної служби зайнятості та особливості їх реалізації на регіональному рівні. ЄІАС і ЄТОНН – дієві інноваційні інструменти оптимізації діяльності центрів зайнятості. Передумови розробки Єдиної технології обслуговування незайнятого населення в центрах зайнятості. Етапи розробки та впровадження ЄТОНН. Принципи, основні засади та переваги застосування ЄТОНН у роботі центрів зайнятості. ЄТОНН як методологічна основа розробки та впровадження Єдиної інформаційно-аналітичної системи служби зайнятості України (ЄІАС). Сутність єдиної інформаційно-аналітичної системи «Служба зайнятості»

Основні поняття теми: інновація; інноваційна діяльність; інноваційний менеджмент; технологія надання соціальних послуг у центрах зайнятості; технологія

обслуговування незайнятого населення; єдина інформаційно-аналітична система служби зайнятості; принципи побудови ЄІАС.

Семінарське заняття 4. Особливості менеджменту в системі державної служби (2 год.).

Лекція 7. Надання соціальних послуг громадянам у сфері зайнятості (2 год.).

Особливості соціальної роботи у сфері зайнятості. Основні напрямки та стратегічні цілі Державної політики зайнятості. Мета та актуальні задачі соціальної політики у сфері зайнятості. Поняття та сутність соціальних послуг. Характеристика та класифікація послуг. Ознаки соціальних послуг. Види та групи соціальних послуг у сфері зайнятості населення. Структура процесу надання соціальних послуг. Класифікація спеціальних соціальних послуг за ознаками. Види соціальних послуг, які надає роботодавцям Державна служба зайнятості. Соціальні послуги, які надаються населенню спеціалістами служби зайнятості.

Основні поняття теми: соціальне; послуги; соціальні послуги; надання соціальних послуг; надання послуг.

Семінарське заняття 5. Засоби, спрямовані на активізацію зусиль клієнтів щодо власної трудової зайнятості (2 год.).

Семінарське заняття 6. Процедури та операції з надання громадянам послуг з пошуку та підбору роботи (2 год.).

Підсумковий модульний контроль (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

«Соціальна робота у сфері зайнятості з різними соціальними групами»

Лекція 8. Надання соціальних послуг громадянам з працевлаштування (2 год.).

Профориєнтаційне обслуговування клієнтів центрів зайнятості. Надання клієнтам центрів зайнятості послуг з професійної інформації та інформації про вакансії. Послуги з підбору вакансій на працевлаштування. Організація професійного навчання безробітних. Залучення безробітних до підприємництва і самостійної зайнятості. Процедури та операції щодо надання соціальних послуг клієнтам центру зайнятості.

Основні поняття теми: професійна орієнтація; професійна інформація; професійна консультація; професійний відбір; професійна адаптація.

Лекція 9. Особливості роботи центрів зайнятості з молоддю (2 год.).

Сприяння працевлаштуванню молоді. Форми та методи сприяння працевлаштуванню молоді. Професійна орієнтація молоді. Організація та зміст роботи центрів зайнятості з професійної орієнтації учнівської молоді в загальноосвітніх навчальних закладах. Діяльність центрів щодо запобігання економічної експлуатації дітей. Особливості надання соціальних послуг дітям-сиротам, дітям, які залишилися без піклування батьків та особам з їх числа.

Основні поняття теми: гуманність; законність; пріоритетність заходів з активізації власних зусиль; об'єднання зусиль соціальних партнерів; диференціація заходів; концентрація заходів; інтенсифікація заходів; забезпечення першочерговості заходів запобігання безробіттю серед молоді перед заходами з його подолання; професійна консультація; професійний термінал.

Семінарське заняття 7. Соціальні проблеми працевлаштування молоді (2 год.).

Лекція 10. Проблеми працевлаштування осіб з обмеженими можливостями (2 год.).

Загальні тенденції інвалідності та зайнятості людей з функціональними обмеженнями в Україні. Зміст соціальних послуг щодо працевлаштування клієнтів з інвалідністю. Профінформування. Визначення ступеня трудового потенціалу клієнта з інвалідністю. Порядок складання індивідуальної програми працевлаштування клієнта з інвалідністю. Організаційне забезпечення надання соціальних послуг з працевлаштування клієнтам з інвалідністю. Льоти при працевлаштуванні даної категорії клієнтів.

Основні поняття теми: здатність до самообслуговування; здатність до навчання; здатність до орієнтації; обмеження здатності до спілкування; обмеження здатності контролювати свою поведінку; обмеження здатності людини з інвалідністю до трудової діяльності; звичайне робоче місце; спеціальне робоче місце; спеціальне робоче місце в умовах "захищеної зайнятості"; "транзитне робоче місце".

Семінарське заняття 8. Зайнятість людей з функціональними обмеженнями (2 год.).

Лекція 11. Сприяння працевлаштуванню окремих категорій населення (4 год.).

Надання соціальних послуг з працевлаштування громадянам, які проживають у сільській місцевості. Принципові засади гендерної політики. Забезпечення гендерної рівності в процесі надання соціальних послуг у центрах зайнятості. Запобігання нерегульованій зовнішній трудовій міграції та торгівлі людьми. Діяльність центрів зайнятості щодо протидії поширенню ВІЛ/СНІДУ, запобігання дискримінації

інфікованих осіб та їх інтеграції в трудове середовище.

Основні поняття теми: паспортизація населених пунктів; гендерна рівність; міграція; торгівля людьми; дискримінація.

Семінарське заняття 9. Соціальна робота з людьми, які втратили роботу (2 год.).

Семінарське заняття 10. Проблеми захисту від гендерної та вікової дискримінації в Україні (2 год.).

Підсумковий модульний контроль (2 год.).

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Соціальна робота у сфері зайнятості населення»

Разом: 144 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., індивідуальна робота – 6 год., самостійна робота – 54 год., підсумковий контроль – 6 год.

Модулі	1		2				3				
Назва модуля	Теоретичні основи зайнятості населення		Діяльність установ з працевлаштування				Соціальна робота у сфері зайнятості з різними соціальними групами				
Кількість балів за модуль	55 балів		78 балів				78 балів				
Лекції	1-2	3	4-5	6	7	8	9	10	11		
Теми лекцій	Ринок праці та зайнятості населення (2 бали)	Безробіття як проблема соціально-економічного розвитку (1 бал)	Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні (2 бали)	Інноваційні технології в діяльність державної служби зайнятості (1 бал)	Надання соціальних послуг громадянам у сфері зайнятості (1 бал)		Надання соціальних послуг громадянам з працевлаштування (1 бал)	Особливості роботи центрів зайнятості з молоддю (1 бал)	Проблеми працевлаштування осіб з обмеженими можливостями (1 бал)	Сприяння працевлаштуванню окремих категорій населення (1 бал)	
Теми практичних занять	Сучасні теорії зайнятості (11 балів)	Активна політика зайнятості на ринку праці (11 балів)	Професійні цінності у діяльності фахівців державної служби зайнятості (11 балів)	Особливості менеджменту в системі державної служби (11 балів)	Засоби, спрямовані на активізацію зусиль клієнтів щодо власної трудової зайнятості (11 балів)	Процедури та операції з надання громадянам послуг з пошуку та підбору роботи (11 балів)		Соціальні проблеми працевлаштування молоді (11 балів)	Зайнятості людей з функціональними обмеженнями (11 балів)	Соціальна робота з людьми, які втратили роботу (11 балів)	Проблеми захисту від гендерної та вікової дискримінації в Україні (11 балів)
Самостійна робота	5 балів		5 балів				5 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)				
ІНДЗ	30 балів (здається наприкінці курсу)										
Підсумковий контроль	іспит										
Розрахунок	<p>$241:60=4,02.$ <i>Студент набрав X балів; Розрахунок: $X:4,02=XX$ балів.</i></p>										

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

«Теоретичні основи зайнятості населення»

Тема 1. Сучасні теорії зайнятості (2 год.).

1. Концепція зайнятості в кейнсіанській та неокейнсіанських теоріях.
2. Зайнятість в сучасних ліберальних неокласичних та неоліберальних теоріях.
3. Інституціональні теорії зайнятості.
4. Трансформаційні моделі зайнятості Я. Корнаї та їх інтерпретація

Література:

Основна література: 1, 7, 4, 5, 9

Додаткова література: 7, 19.

Тема 2. Активна політика зайнятості на ринку праці (2 год.).

1. Правовий статус безробітного в Україні та забезпечення державою його прав на зайнятість і працевлаштування
2. Правові гарантії соціального захисту та матеріального забезпечення безробітних.
3. Психологічні чинники активізації безробітних щодо пошуку роботи.
4. Професійна орієнтація в діяльності центрів зайнятості.
5. Організація професійного навчання безробітних.
6. Оплачувані громадські роботи як засіб тимчасової зайнятості.
7. Форми залучення безробітних до підприємницької діяльності.
8. Складові співпраці центрів зайнятості з роботодавцями.
9. Особливості працевлаштування громадян, які не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці.

Література:

Основна література: 2, 4, 5, 6, 9

Додаткова література: 3, 4, 5, 9, 14.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

«Діяльність установ з працевлаштування»

Тема 3. Професійні цінності у діяльності фахівців державної служби зайнятості. (2 год.).

1. Актуальність морально-етичного аспекту в діяльності державної служби. Причини актуальності.
2. Розуміння професійних цінностей державного службовця в службі

зайнятості.

3. Організаційна (корпоративна) культура в системі діяльності державної служби зайнятості.
4. Етика та мораль: спільне, відмінне. Завдання етики. Поняття моралі. Сутність моралі. Специфіка моралі. Структура моралі.
5. Моральні відносини. Моральна свідомість. Моральна поведінка.
6. Вчинок, як вияв моральності, особистості.
7. Моральна культура спеціаліста служби зайнятості, її складові.

Література:

Основна література: 4, 5, 7, 9

Додаткова література: 4, 5, 6, 9, 10, 15, 19

Тема 4. Особливості менеджменту в системі державної служби (2 год.).

1. Поняття «організація» в менеджменті. Типи організацій.
2. Структура організацій державної служби.
3. Особливості організацій державної служби.
4. Види менеджменту організацій. Принципи сучасного менеджменту.
5. Результативність менеджменту в системі державної служби.
6. Стилі керівництва.
7. Методи менеджменту. Складові мистецтва менеджменту.
8. Лідери та лідерство.

Література:

Основна література: 4, 5, 7, 9

Додаткова література: 4, 5, 6, 9, 10, 15, 19

Тема 5. Засоби, спрямовані на активізацію зусиль клієнтів щодо власної трудової зайнятості (2 год.).

1. Співбесіда спеціаліста з працевлаштування із шукачами роботи.
2. Рекомендації щодо сприяння працевлаштуванню.
3. Організація та зміст семінарів з навчання безробітних техніці пошуку роботи.
4. Активізація довготривалих безробітних щодо їхнього працевлаштування.
5. Організація раннього втручання при запланованому вивільненні працівників як засіб запобігання їхньому безробіттю.

Література:

Основна література: 4, 5, 7, 9

Додаткова література: 4, 5, 6, 9, 10, 15, 19, 20

Тема 6. Процедури та операції з надання громадянам послуг з пошуку та підбору роботи. (2 год.).

1. Обслуговування працездатних громадян працездатного віку, які не мають роботи і вперше звернулися до центру зайнятості або перебували на обліку у зв'язку з працевлаштуванням, втратили роботу та повторно звернулися до центру зайнятості.
2. Обслуговування осіб, які зареєстровані як такі, що шукають роботу, і звернулися до центру зайнятості в призначений час.
3. Обслуговування громадян, які зареєстровані безробітними і звернулися до центру зайнятості в призначений час.
4. Обслуговування осіб, які в процесі отримання послуг з працевлаштування бажають отримати довідки про факт реєстрації в центрі зайнятості або одержання допомоги по безробіттю.
5. Обслуговування осіб, які працюють і бажають змінити місце роботи або шукають додаткову зайнятість.

Література:

Основна література: 4, 5, 7, 9

Додаткова література: 4, 5, 6, 9, 10, 15, 19, 20

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

«Соціальна робота у сфері зайнятості з різними соціальними групами»

Тема 7. Соціальні проблеми працевлаштування молоді (2 год.).

1. Ситуація, що склалася на молодіжному ринку праці.
2. Освіта молоді як важливий чинник подальшого працевлаштування.
3. Вихід на ринок праці та особливості працевлаштування різних статево-вікових груп молоді.
4. Особливості працевлаштування сільської молоді.
5. Зайнятість молоді як результат різних моделей працевлаштування.
6. Установи та організації, що надають послуги у працевлаштуванні обізнаність молоді про їх діяльність.

Література:

Основна література: 4, 5, 6, 7, 8, 9

Додаткова література: 6, 9, 16, 19, 20

Тема 8. Зайнятість людей з функціональними обмеженнями (2 год.).

1. Причини низького рівня зайнятості інвалідів в Україні. Вплив соціально-економічної ситуації на трудову активність людини з обмеженими можливостями.
2. Нормативно-правове забезпечення зайнятості інвалідів, механізм

його застосування.

3. Шляхи підвищення рівня працевлаштування та зайнятості людей з обмеженими можливостями.
4. Соціально-психологічна підтримка інвалідів.
5. Напрямки професійної реабілітації.
6. Надання соціальної допомоги. У
7. Удосконалення системи професійної орієнтації та професійного навчання інвалідів.

Література:

Основна література: 3, 4, 5, 7, 9

Додаткова література: 6, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Тема 9. Соціальна робота з людьми, які втратили роботу (2 год.).

1. Особливості соціальної роботи у сфері зайнятості з різними соціальними групами.
2. Визначення і критерії безробітних осіб за методологією МОП і у законодавстві України. Економічні та соціально-психологічні наслідки безробіття.
3. Характеристика проблем з якими стикаються ВІЛ-інфіковані люди при безробітті. Послуги різних соціальних установ даній цільовій групі та працевлаштування.
4. Характерні риси жіночого безробіття. Причини незайнятості жінок. Типи поведінки безробітних жінок: активно-економічна, інертно-очікувана, пасивна.
5. Особливості надання послуг різних соціальних установ з працевлаштування громадянам, які проживають у сільській місцевості.
6. Запобігання нерегульованій зовнішній трудовій міграції та торгівлі людьми.

Література:

Основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Додаткова література: 1, 6, 8, 9, 10, 16, 19, 20

Тема 10. Проблеми захисту від гендерної та вікової дискримінації в Україні (2 год.).

1. Стан ринку праці щодо вікової та гендерної дискримінації: основні підходи та методологія.
2. Принципи рівного ставлення та заборони дискримінації за ознакою статі в галузі праці.

3. Пряма та непряма дискримінація.
4. Переслідування (домагання) як форма дискримінації за ознакою статі.
5. Сексуальні домагання як форма дискримінації за ознакою статі.
6. Віктимізація.
7. Тягар (обов'язок) доказування у справах про дискримінацію.
8. Тимчасові спеціальні заходи, спрямовані на забезпечення гендерної рівності.

Література:

Основна література: 4, 5, 7, 9

Додаткова література: 1, 2, 6, 9, 12, 16, 19

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Для самостійної роботи студентам пропонується кілька завдань, що мають підсумовувати знання, отримані при вивченні поточних тем курсу.

Теми, що виносяться для самостійної роботи студентів, безпосередньо пов'язані з матеріалом, який вивчається на поточних заняттях.

Виконання завдань самостійної роботи вимагає від студента глибокого володіння матеріалом, отриманим під час поточних занять, розвиває вміння самостійно досліджувати проблему шляхом пошуку і аналізу спеціальної літератури з різних галузей знань, розвиває вміння викладати та відстоювати власну точку зору.

Завдання самостійної роботи подаються на підсумковому занятті відповідного модуля.

Самостійна робота 1. Теоретичні основи зайнятості населення

Проаналізувати сучасні теорії зайнятості та зробити опорний конспект підручника Агабекян Р. Л. *Современные теории занятости* : учеб. пособ. для вузов / Р. Л. Агабекян, Г. Л. Авагян. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 190 с. [1].

Самостійна робота 2. Діяльність установ з працевлаштування

1. «Оволодій ситуацією» (скласти власне резюме)
2. «Використовуй власний досвід» (скласти рекомендаційний та супровідний лист);
3. «Удосконалюй методи пошуку роботи» (скласти список власних професійних та особистих досягнень).

Самостійна робота 3. Соціальна робота у сфері зайнятості з різними соціальними групами

Написати есе на тему: «Аналіз досвіду закордонних країн щодо вирішення проблеми зайнятості жінок в порівнянні зі станом в Україні»

У перекладі з англійської «есе (essay)» означає нарис, твір, спроба самостійного аналізу та обґрунтування. Головна мета есе – це висвітлення самостійного бачення студентом соціальної проблеми на підставі опрацьованого матеріалу та аргументів, відповідно до обраного підходу, стилю тощо.

Першочергові завдання есе:

- саморозвиток попереднього позитивного досвіду письмових робіт та усних творчих повідомлень студента,

- стимулювання студентського самостійного теоретичного пошуку або узагальнення практичного досвіду вирішення соціальних проблем;
- реалізація студентського творчого наміру та суб'єктивних передбачень, ставлень до соціальних проблем, форм, методів їх вирішення;
- демонстрація, враховуючи вимоги навчального плану, мету, завдання навчальної дисципліни, додатково опрацьовані матеріали, зібрані та узагальнені аргументи, самостійної позиції студента;
- розвиток змістовності та індивідуалізації взаємовідносин «студент – викладач».

Процес написання есе складається з п'яти етапів: міркування, планування, написання, перевірка, вдосконалення написаного.

Якість есе залежить, насамперед, від таких складових:

- матеріал, який студент планує використовувати: конспекти прочитаної літератури, лекції, записи підсумків дискусій, власні напрацювання, накопичений досвід з цієї проблеми тощо;
- організаційна структура опрацьованого матеріалу, аргументи, висновки та ін.;
- аргументування – наскільки влучно співвідносяться аргументи з порушеними в есе проблемами.

Важливим є підбір матеріалу для читання: з кожної конкретної теми слід спочатку прочитати дві або три ключові розділи книг, в яких подаються зрозумілі концептуальні рамки або теоретична аргументація, чи наводяться всебічні емпіричні дані. Таке стратегічне читання сформує певні основні орієнтири з теми (враховуючи різні судження, інтерпретації), слугуватиме фундаментом для цілеспрямованого подальшого читання.

Залежно від тематики важливим є включення до списку літератури для читання одного або двох тематичних досліджень – досліджень випадку, що мають протилежні спрямування. Ефективне використання тематичних матеріалів та даних допоможуть студенту попередити типову помилку – надмірне використання узагальнень в есе.

Тема, питання та завдання, що постали перед студентом у процесі написання есе, потребують аналітичних відповідей, тобто пошуку пояснення: чому щось відбувається (з якої причини, як це відбувається) процеси, механізми. При цьому відповідь потребує не простого опису факту, погляду. Все це цікаво і важливо та являє собою тільки частину матеріалу, який використовує студент для відповіді. Це не є відповідь на тему або запитання.

При виборі теми, перш як складати план, студент має переконатися, що він правильно зрозумів її, оскільки вона може бути інтерпретована по-різному. Щоб її висвітлити, існує декілька підходів: студенту потрібно обрати один варіант інтерпретації, підходу, мати можливість обґрунтувати свій підхід / бачення. При цьому зміст теми / запитання може охоплювати широкий спектр проблем, потребувати залучення великого обсягу літератури.

Виходячи з рішення студента про те, як він розкриватиме тему, потрібно скласти план есе.

Орієнтовна структура есе:

- *титульна сторінка* (одна сторінка): згідно з вимогами навчального закладу;

- *зміст* (одна сторінка): зазначаються усі розділи та сторінки їх розташування в есе;

- *вступ* (одна сторінка): місія студента щодо розгляду теми есе, його авторське бачення або сутність та обґрунтування вибору цієї теми, мета й завдання дослідження;

- *основна частина* (до десяти сторінок): відповідає структурі розгляду проблеми за авторським баченням, або аргументоване розкриття теми на підставі зібраного та опрацьованого матеріалу. В основній частині, спираючись на вивчення інформаційних джерел, подається обґрунтоване розкриття проблеми, аналізуючи погляди науковців, які працювали над цим питанням, висвітлюється досвід окремих соціальних агенцій, викладається аргументована власна позиція щодо вирішення поставлених завдань, подається власне бачення шляхів розв'язання проблеми. Автор есе може використовувати і результати власних досліджень;

- *висновки* (одна сторінка): підбиваються остаточні підсумки наукового дослідження, узагальнюються і висвітлюються здобуті результати, формулюються обґрунтовані пропозиції, практичні рекомендації;

- *список використаних джерел*: елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складається безпосередньо за друкованим твором або виписується з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв та ін.;

- *додатки* (схеми, таблиці тощо): оформляються як продовження роботи на її наступних сторінках, розміщуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті роботи. Кожний додаток має починатися з нової сторінки. Додатки мають мати спільну з рештою тексту наскрізну нумерацію сторінок. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток ____" і велика літера, що позначає його порядок.

Обсяг есе близько 15 сторінок рукописного тексту, 10 – друкованого тексту (обсяг залежить від теми есе, шляхів і способів представлення результатів дослідження).

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I «Теоретичні основи зайнятості населення»		
Теми 1-2. Ринок праці та зайнятість населення. Безробіття як проблема соціально-економічного розвитку. (18 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, іспит	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II «Діяльність установ з працевлаштування»		
Тема 3-5. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні. Інноваційні технології в діяльності державної служби зайнятості. Надання соціальних послуг громадянам у сфері зайнятості. (18 год.)	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III «Соціальна робота у сфері зайнятості з різними соціальними групами»		
Тема 6-9. Надання соціальних послуг громадянам з працевлаштування. Особливості роботи центрів зайнятості з молоддю. Проблеми працевлаштування осіб з обмеженими можливостями. Сприяння працевлаштуванню окремих категорій населення. (18 год.)	Індивідуальне заняття, семінарське заняття, модульний контроль, іспит	5
<i>Разом: 54 год.</i>	<i>Разом:</i>	15

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Соціальна робота у сфері зайнятості населення» – це вид науково-дослідної роботи студента, форма самостійного вивчення актуальних проблем, передбачених навчальною програмою курсу. ІНДЗ – початковий етап науково-педагогічного дослідження, воно обов'язково повинно містити результати власного пошуку і висновків, відобразити певний рівень навчальної компетентності студента щодо вирішення поставлених завдань.

Виконання ІНДЗ передбачає:

- вивчення, творче осмислення та систематизацію навчального матеріалу;
- поповнення і поглиблення знань, умінь і навичок, здобутих під час аудиторної роботи;
- самостійний пошук інформаційних джерел (наукові видання, навчальна література, словники, довідники, каталоги, різнопрофільні енциклопедії, періодичні видання, збірники наукових статей тощо);
- роботу у мережі Internet для отримання найсучаснішої інформації щодо соціально-педагогічної роботи;
- обґрунтування висновків, власне бачення вирішення питань, які вивчаються;
- формування дослідницьких умінь студентів;
- розвиток самостійності, педагогічного мислення, творчих здібностей майбутніх соціальних педагогів;
- активізацію пізнавальної діяльності студентів, поглиблення їх інтересу до професії соціального працівника, соціальної роботи, формування їх професійних орієнтацій, моральних цінностей.

У межах курсу «Соціальна робота у сфері зайнятості населення» студентам пропонується як ІНДЗ – розробка програми курсу «Техніка пошуку роботи», розрахована на 24 год. У даній програмі повинні бути використані такі теми:

Тема Знайомство	1.	Ознайомлення безробітних з програмою семінару. Визначення мети семінару. Знайомство учасників між собою.
Тема Особливості працевлаштування в сучасних умовах	2.	Безробіття як невід'ємна складова ринкової економіки. Об'єктивний характер змін у сфері зайнятості. Ознайомлення учасників семінару з основними положеннями законодавства щодо регулювання державної політики зайнятості, прийому громадян на роботу. Конституційні права та гарантії громадян щодо роботи. Місце та роль державної служби зайнятості у сприянні працевлаштуванню незайнятого населення. Роль особи у вирішенні питань щодо власного працевлаштування.

	Складання переліку рекомендацій та порад особі, яка шукає роботу.
Тема 3. Яку саме роботу слід шукати	Ознайомлення з найбільш поширеними підходами до пошуку роботи: яка саме робота Вам потрібна (власне бажання), чи відповідає вона Вашій кваліфікації (особисті навички та вміння) та потребам ринку праці. Практична робота по оволодінню технікою пошуку «своєї» роботи.
Тема 4. Складання резюме	Мета складання резюме. Розуміння принципів його написання. Структура та зміст резюме. Виконання практичних вправ щодо складання безробітними власного резюме.
Тема 5. Пошуки джерел вакансій	Поняття «джерело вакансій». Визначення та пошуки різних джерел отримання інформації про вакансії. Цінність використання цих джерел. Практичні вправи з відпрацювання техніки використання джерел вакансій на прикладі двох методів: особисті зв'язки, аналіз сайтів (із зазначенням необхідності відпрацювання декількох вакансій щоденно).
Тема 6. Техніка спілкування по телефону з роботодавцем	Телефонування роботодавцю як ефективний засіб отримання запрошення на співбесіду. Переваги телефонних дзвінків у знаходженні та опрацюванні потенційних робочих місць. Важливість підготовки до телефонної розмови з роботодавцем. Поради щодо подолання невпевненості у собі під час телефонної розмови з роботодавцем.
Тема 7. Написання листів та поради щодо відвідування роботодавців	Визначення сутності ділових листів. Принципи побудови ділових листів, їх структура. Реквізити. Характеристика ділових листів, загальні вимоги до них. Види ділових листів: ініціативні, рекомендаційні, супровідні. Оголошення. Вимоги до складання та розміщення оголошень про запропонування власних трудових послуг. Опрацювання навичок написання ділових листів. Ознайомлювальні відвідування роботодавців як метод виявлення реальних вакансій. Поради щодо відвідування роботодавця без попередньої домовленості.
Тема 8. Трудовий договір. Укладання трудового договору, контракт як форма	Сутність трудового договору. Права працівника при укладанні трудового договору. Контракт як особлива форма трудового договору. Гарантії при укладенні, зміні та припиненні трудового договору. Строки трудового договору. Укладення трудового договору. Виконання практичних вправ щодо укладення трудових договорів.

трудового договору.		
Тема 9. Техніка співбесіди з роботодавцем	3	Співбесіда – важливий етап пошуку роботи. Види співбесід. Планування співбесіди та підготовка до її проходження. Опрацювання відповідей на типові запитання співбесіди. Практична вправа: «Співбесіда з роботодавцем щодо можливого працевлаштування».
Тема 10. Підготовка до першого робочого дня	10.	Важливість підготовки до початку роботи в новому колективі. Поради для тих, хто починає працювати на новому місці.
Тема 11. Як утриматись на новій роботі	Як на	Ознайомлення з вимогами роботодавця щодо ділових якостей нового співробітника. Поради, як утриматися на новій роботі. Складання простого плану дій.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Таблиця 7.2

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка у балах
1.	Формулювання мети і завдань семінару, визначення цільової групи	2,5
2.	Складання плану програми, чіткість і послідовність викладу матеріалу	2,5
3.	Обґрунтоване розкриття кожної теми програми семінару, з використанням різних форм та методів роботи	20
4.	Якість оформлення роботи	5

Шкала оцінювання ІНДЗ

Таблиця 7.3

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідають рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	20-25	Добре
Середній	10-19	Задовільно
Низький	0-9	Незадовільно

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Соціальна робота у сфері зайнятості населення» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Семінарські заняття	110
3.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3)	75
4.	Самостійна робота	15
5.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання	30
6.	Відвідування лекцій	11
$241:60=4,02.$ Студент набрав X балів; Розрахунок: $X:4,02=XX$ балів.		

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит.

- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, самостійна робота, розроблена програма.

- *Комп'ютерного контролю*: тестові програми.

- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за традиційною системою (4-бальна шкала)	Оцінка за шкалою ECTS
01 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою

Оцінка	Критерії оцінювання
	викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в тестовому режимі з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Семінарські*: виступи студентів.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Соціальна робота у сфері зайнятості населення».
- тести

XI. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Сутність ринку праці як багатоаспектного й багаторівневого динамічного явища. Суб'єкти та об'єкти ринку праці.
2. Види основних потоків на ринку праці та основні його особливості.
3. Функції процесу розвитку ринку праці. Структура ринку праці.
4. Фактори рівня й структури зайнятості. Система регулювання зайнятості та інститути ринку праці.
5. Сутність активної та пасивної політики на ринку праці.
6. Засоби активної політики зайнятості, що здійснюють суспільні служби зайнятості європейських країн.
7. Сутність поняття «зайнятість населення». Повна, продуктивна, ефективна та раціональна зайнятість.
8. Функції, види та форми зайнятості.

9. Принципи діяльності Державної політики у сфері зайнятості населення.
10. Зайняте та незайняте населення. Функції соціально-економічної система зайнятості.
11. Економічне активне й економічно пасивне населення.
12. Сутність безробіття. Функції безробіття.
13. Форми зовнішнього прояву безробіття. Ознаки, за якими класифікують різні форми безробіття.
14. Типи безробіття.
15. Рівні безробіття. Негативні наслідки безробіття.
16. Соціально-психологічні наслідки безробіття.
17. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні. Рекрутингові агенції з працевлаштування.
18. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні. Агентства з працевлаштування. Біржа праці та основні її види.
19. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні. Кадровий аутсорсинг.
20. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні. Аутстафінг.
21. Державна служба зайнятості. Обов'язки і права Державної служби зайнятості.
22. Основні напрямки державної політики у сфері державної служби. Принципи діяльності Державної служби зайнятості.
23. Основні функції державної служби зайнятості.
24. Структура державної служби зайнятості.
25. Структура київського молодіжного центру праці. Основні завдання центру.
26. Соціальне підприємництво – ефективний механізм вирішення

соціальних проблем.

27. Сутність соціального підприємництва та його складові. Характеристики і ознаки діяльності соціального підприємництва.

28. Принципи та критерії соціального підприємництва.

29. Інноваційні технології в діяльність державної служби зайнятості

30. Інноваційні засади діяльності державної служби зайнятості в умовах суспільних трансформацій.

31. Понятійний апарат інноваційної діяльності в державній службі зайнятості. Основними напрями моделей інноваційного розвитку.

32. Основні засади Єдиної технології надання соціальних послуг центрами зайнятості України.

33. Мета Єдиної технології надання соціальних послуг центрами зайнятості України. Її основні принципи.

34. Призначення функціональних секторів у центрах зайнятості.

35. Сутність єдиної інформаційно-аналітичної системи “Служба зайнятості”.

36. Мета та реалізація принципів єдиної інформаційно-аналітичної системи “Служба зайнятості”.

37. Призначення Єдиної інформаційно-аналітичної система «Служба зайнятості» та її функції.

38. Основні підсистеми Єдиної інформаційно-аналітичної система «Служба зайнятості» та їх функціональне призначення.

39. Основні переваги впровадження Єдиної інформаційно-аналітичної система «Служба зайнятості».

40. Основні складові ЄІАС “Служба зайнятості”.

41. Єдина технологія надання соціальних послуг та Єдина інформаційно-аналітична система «Служби зайнятості» як інструменти реалізації активної державної політики зайнятості населення.

42. Надання соціальних послуг громадянам у сфері зайнятості.
43. Особливості соціальної роботи у сфері зайнятості.
44. Фактори виникнення та зростання безробіття.
45. Основні напрямки Державної політики зайнятості.
46. Стратегічні цілі соціальної політики у сфері зайнятості та головна мета соціальної роботи у сфері зайнятості.
47. Актуальні задачі та провідні напрямки соціальної політики у сфері зайнятості.
48. Поняття та сутність соціальних послуг. Основні характеристики послуг.
49. Класифікація послуг. Загальні і спеціальні соціальні послуги. Характерні ознаки соціальних послуг.
50. Види соціальних послуг у сфері зайнятості населення.
51. Структура процесу надання соціальних послуг. Види соціальних послуг.
52. Види соціальних послуг, які надає роботодавцям Державна служба зайнятості.
53. Соціальні послуги, які надаються населенню спеціалістами служби зайнятості.
54. Надання соціальних послуг громадянам з працевлаштування.
55. Поняття працевлаштування. Правові питання організації працевлаштування.
56. Профорієнтаційне обслуговування клієнтів центрів зайнятості.
57. Структурні елементи професійної орієнтації населення.
58. Основні завдання центрів зайнятості з професійної орієнтації населення. Професійно-етичні принципи з професійної орієнтації, які повинні дотримуватися спеціалісти центрів зайнятості.
59. Надання клієнтам центрів зайнятості послуг з професійної

інформації.

60. Види та форми професійного навчання безробітних, які організують Центри зайнятості.

61. Основні напрями, за якими може здійснюватися професійне навчання безробітних.

62. Залучення безробітних до підприємництва і самостійної зайнятості.

63. Зміст та структура бізнес-плану.

64. Особливості роботи центрів зайнятості з молоддю.

65. Особливості реалізації державної молодіжної політики в Україні.

66. Основні функції та напрями державної молодіжної політики.

67. Сприяння зайнятості та працевлаштуванню молоді.

68. Чинники соціальної уразливості молоді у сфері зайнятості.

69. Принципи, напрями та заходи діяльності державної служби зайнятості з працевлаштування молоді.

70. Форми та методи сприяння працевлаштуванню молоді.

71. Особливості первинного працевлаштування випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів.

72. Професійна орієнтація молоді, в тому числі учнівської.

73. Проблеми працевлаштування осіб з обмеженими можливостями.

74. Основні засади та соціальні стандарти у сфері трудової зайнятості інвалідів.

75. Професійна реабілітація осіб з обмеженими можливостями.

76. Етапи моделі державної системи професійної реабілітації інвалідів.

77. Працевлаштування осіб з обмеженими можливостями за сприянням служби зайнятості.

78. Індивідуальна програма працевлаштування клієнта з інвалідністю.

79. Професійне навчання клієнтів з інвалідністю в центрах зайнятості.

80. Заходи щодо працевлаштування людей з інвалідністю, які сприяють

підвищенню ефективності роботи центрів зайнятості.

81. Надання соціальних послуг з працевлаштування громадянам, які проживають у сільській місцевості.

82. Паспортизація населених пунктів для визначення наявних робочих місць як засіб сприяння зайнятості сільського населення.

83. Особливості працевлаштування осіб передпенсійного віку.

84. Рівні структури системи пенсійного забезпечення в Україні.

85. Соціальний захист осіб передпенсійного віку у сфері зайнятості.

86. Працевлаштування осіб, звільнених після відбуття покарання у місцях позбавлення волі.

87. Забезпечення гендерної рівності в процесі надання соціальних послуг у центрах зайнятості.

88. Запобігання нерегульованій зовнішній трудовій міграції та торгівлі людьми.

89. Захист прав громадянина при зверненні до суб'єктів підприємницької діяльності, які займаються посередництвом у працевлаштуванні на роботу за кордоном.

90. Діяльність центрів зайнятості щодо протидії поширенню ВІЛ/СНІДУ, запобігання дискримінації інфікованих осіб та їх інтеграції в трудове середовище.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Агабекян Р. Л. Современные теории занятости : учеб. пособ. для вузов / Р. Л. Агабекян, Г. Л. Авагян. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 190 с.
2. Довідник для підлітків, які звільняються з виховних колоній щодо медико-соціальних та інших видів послуг на рівні громади / Журавель Т. В., Замула С. Ю., Тимошенко Н. Є. та ін. ; за ред. Т. В. Журавель, Т. Л. Лях. – К. : [б. в.], 2013. – 38 с.
3. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.] ; за ред. А. М. Колота. – К.: КНЕУ, 2009. – 711 с.
4. Єдина технологія надання соціальних послуг центрами зайнятості України (удосконалена) : науково-дослідна робота / Ю. М. Маршавін, Д. Ю.Маршавін, Л. Є. Ляміна, Л. М. Фокас. – К., 2010. – 485 с.
5. Курс лекцій за загальною та галузевою складовими підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів державної служби зайнятості / за заг. ред. В. Г. Федоренка. – К.: ІПК ДСЗУ, 2013. – 550 с.
6. Курс лекцій за функціональною складовою підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів державної служби зайнятості / за заг. ред. В. Г. Федоренка. – К.: ІПК ДСЗУ, 2013. – 310 с.
7. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика) : підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – 2–е вид. – К. : Каравела, 2012. – 368 с.
8. Моя перша робота: порадник для молоді : [метод. посіб.]/ упоряд.: С. М. Артеменко, Л. Л. Горобчук, Н. Є. Троценко, Т. П. Поліщук ; за ред. Н. Є. Троценко. – Бердичів : Приватна друкарня Синельникова, 2011. – 136 с.
9. Професія. Кар'єра. Успіх: впровадження методики профорієнтації для дітей старшого шкільного віку : метод. посіб. / авт.-упоряд.: Т. Л. Лях, Ю. М. Малієнко, Н. Є. Тимошенко та ін. ; за заг. ред. Т. П. Цюман. – 2–ге вид., перерод. та доп. – К. : Основа-Принт, 2013. – 184 с.
10. Соціальна робота у сфері зайнятості населення : навч. посіб. для студ. спец. соціальна робота / за ред. В. В. Харабет, А. І. Андрющенко, В. М. Ніколаєвського. – Маріуполь : Новий світ, 2012. – 568 с.

Додаткова:

1. Гендерна та вікова дискримінація на ринку праці в Україні: порівняльний аналіз законодавства, дослідження та моніторинг, досвід

громадянського представництва / Федькович Г., Поцюрко Р., Трохим І., Чумало М. – Львів : Львівська політехніка, 2006. – 104 с.

2. Гендерна рівність : посібник з ведення колективних переговорів / ред. Ю. О. Привалов, Н. І. Зарько, С. П. Савчук ; пер. з англ. Л. В. Савчук, С. І. Литвин. – К. : ПЦ «Фоліант», 2004. – 92 с.

3. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / С. М. Чистов, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін. – К. : КНЕУ, 2000. – 316 с.

4. Державне управління та державна служба / Баришніков В. М., Маршавін Ю. М., Туленков М. В., Храмов В. О. – К. : ІПК ДСЗУ, 2003. – 324 с.

5. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування : монографія / за заг. ред. О. Ю. Оболенського. – Хмельницький : Поділля, 1999. – 570 с.

6. Єдина технологія обслуговування незайнятого населення в центрах зайнятості України / Маршавін Ю., Ляміна Л., Фокас Л. та ін. – К.: ІПК ДСЗУ, 2000. – 300 с.

7. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Кейнс Дж. М. – М. : Гелеос АРМ, 1999. – 352 с.

8. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика) : опорний конспект лекцій / М. П. Лукашевич, Г. Л. Черепанова. – К. : ІПК ДСЗУ, 2006. – 119 с.

9. Маршавін Ю. М. Ринок праці та функціонування державної служби зайнятості : навч-метод. посіб. / Маршавін Ю. М. – К. : ІПК ДСЗУ, 2001. – 176 с.

10. Методичні рекомендації щодо надання центрами зайнятості соціальних послуг роботодавцям / Маршавін Ю., Ляміна Л., Фокас Л. та ін. – К.: ІПК ДСЗУ, 2004. – 56с.

11. Мельниченко Т. С. Підвищення ефективності роботи центру зайнятості в умовах впровадження новітніх технологій / Т. С. Мельниченко // Бюлетень ІПК ДСЗУ. – 2004. – № 1. – С. 40.

12. Методичні рекомендації з організації зайнятості щодо забезпечення гендерної рівності / Державний центр зайнятості – К. : Вид-во ТОВ «Лтава Лізинг», 2004. – 32 с.

13. Основи інвестиційно-інноваційної діяльності : навч. посіб. / за ред. В. Г. Федоренка. – К. : Алеута, 2004. – 431 с.

14. Павленко І. А. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / Павленко І. А. – К. : КНЕУ, 2004. – 204 с.

15. Повноцінний успіх : метод.-інф. збірник / уклад. Р. Панасюк,

А. Дручинський, А. Кирилюк. – Вінниця : [б. в.], 2010. – 32 с.

16. Професія. Кар'єра. Успіх : метод. посіб. / авт.-упоряд.: Т. Л. Лях, Ю. М. Малієнко, Н. Є. Троценко та ін. ; за заг. ред. Т. П. Цюман. – К. : Основа-Принт, 2010. – 132 с.

17. Социальная помощь безработным / под общ. Ред. И. Д. Зверевой. – К. : Наук. світ, 2001. – 26 с.

18. Сприяння особам з інвалідністю у пошуках зайнятості : посібник для тренерів-працівників служб зайнятості / ред. В. І. Костриця ; пер. з англ. А. П. Крупи, Л. В. Савчук. – К. : Міленіум, 2004. – 156 с.

19. Фокас Л. М. Українське «НОУ-ХАУ» / Л. М. Фокас // Роботодавець. – 2007. – № 10. – С. 30–31.

20. Чемерис А. Т. Організація діяльності служби зайнятості : конспект лекцій / Чемерис А. Т. – К. : МАУП, 2006. – 120 с.

21. Шевченко Л. С. Ринок праці: сучасний економіко-теоретичний аналіз : монографія / Шевченко Л. С. – Х. : [б. в.], 2007. – 336 с.

22. Як знайти і не втратити роботу? / уклад. Т. Гребнева. – К. : [б. в.], 2000. – 112 с.

Програма навчального курсу
"Соціальна робота у сфері зайнятості населення"

Укладач: *Тимошенко Наталія Євгенівна*, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук